

BELÜGYI SZEMLE A SAJTÓNYILVÁNÓSSÁGÉRT 1953-1990

A 64. évfolyamát jegyző Belügyi Szemle, fennállása során egyre nyíltabb fórummá válva hatékonyan szolgálta a belügyi szervek munkatársainak szakmai képzését, a legjobb hazai és nemzetközi gyakorlatok, tapasztalatok felkutatását, tudományos igényű tökéletesítését, elterjesztését, ezzel a rendészettudomány kialakulását, fejlesztését. Miként igyekezett feloldatni a szerkesztőség, a lap elterjedését, olvasottságát akadályozó belügyi rendelkezéseket?

1. Rendészeti kultúra, kommunikáció és a szakfolyóirat

A téma időszerűségét kiemeli, hogy az – álláspontom szerint –, hozzájárulhat a Magyar Akkreditációs Bizottság 2012. évi határozatával elismert új tudományág, a rendészettudomány fejlődéséhez.¹

A szervezetek, közösségek, a szervezeti kultúra által a jogi normákon és a leírt működési szabályokon túl, önálló életre kelnek. A szervezeti kultúra az általános kultúrából építkezik. Jellemzően a tartós, jól bevált felépítéssel rendelkező szervezetek a szervezeti kultúra, a szervezeti és vezetői kommunikáció segítségével töreksenek a szervezeti érdekeinknek megfelelő személyiségi és viselkedési formák kialakítására a dolgozók körében.²

Egyebek közt ilyenekre, mint például napjainkban a rendőrtisztnevelés, alapképzés során kiemelten fontos képességek, attitűdök; a hazaszeretet, a politikamentesség, a bajtársiasság; a hierarchiának megfelelő engedelmesség és parancsadás készség, az erkölcsi tartás, szilárd akarat, kitartás, bátorság; a vezetői példamutatás és határozottság, titoktartási készség, az együttműködési készség, a fegyelmezett magatartás; a megbízhatóság és megvesztegethetetlenség.³

Hogy vette ki részét a Belügyi Szemle a minisztériumi, rendészeti szakmai kultúra ápolásában?

„A rendvédelem szakmai kultúráját is öregbítették, akik a fizikai és a szellemi megszállás viszonyai között is képesek voltak a rendészet legjobb magyar hagyományainak megőrzésére. Ez a folyóirat helyet adott a pártideológiát levető tudományos teljesítményeknek, e lap hasábjaira a szakmai tisztesség visszacsempészte a humanista büntetőjog hazai és nemzetközi értékeit akkor is, amikor ezt a jogot egy kegyetlen diktatúra a végletekig lejáratta. Mindemellert pedig a folyóirat szerkesztői a legnehezebb utat választották, amikor tudatosan olyan lapstruktúrát alakítottak ki, amelyben az állami díjas

¹ Sallai János: A magyar rendészettudomány etablációja. Belügyi Szemle 2015/6. 5. o.

² Kovács Gábor: A szervezeti kultúra megjelenésének sajátosságai a rendészeti szerveknél. In: Boda József – Felkai László – Patyi András (szerk.): Ünnepi kötet a 70 éves Janza Frigyes Tiszteletére, Dialóg Campus, Budapest, 2017, 324 – 329. o.

³ Kovács Gábor: A Nemzeti Közszolgálati Egyetem alapképzésben végzett rendőrtisztekkel szemben támasztott követelmények változásai. In: Gaál Gyula – Hautzinger Zoltán (szerk.): Pécsi Határ Tudományos Közlemények XVII. Pécs, 2016. 263. o.

*tudós csakúgy helyet kaphatott, mint a bűnügyi nyomozó, a kriminalisztikai szakértő vagy a közlekedési járőr. Megszámíthatatlanul sok értékes tapasztalat halmozódott fel ezeken a hasábkokon. Ha másért nem, hát ezért érdemes ott tartani a bekötött példányokat a könyvespolcokon, könnyen hozzáférhető helyen.”*⁴

A rendvédelmi/rendészeti kommunikáció néhány sajátossága ismeretében megállapítható, hogy a speciális rendvédelmi tevékenységek esetében mindenképp fontos és szükséges egy vagy több olyan szervezeten belüli, akár miniszteriális szintű kiadvány, orgánium, amely a fentebbemlítettekén kívül erősíti a szervezet kohézióját, valamint a szervezeti kultúra egyik színtereként funkcionál.⁵

A rendészeti szervezetek működésének alapja a kommunikáció. Az eredményes kommunikáció képessége a működés sikerességét biztosítja. A kommunikáció minden vezetési szintnél és formánál egyaránt jelentős szerepet játszik. E vezetési folyamatban valósul meg az a vezetői funkció, amelynek során a vezető vezeti munkatársai (beosztottai) tevékenységét és irányítja az alárendelt szervezetek munkáját.⁶

A Belügyminisztériumban már az 1950-es évek elején igény jelentkezett a tapasztalatok közreadására, tudományos igényű művek készítésére. Ennek irányítója és összefogója a BM Tanulmányi és Módszertani Osztály volt, színtere pedig az 1953-ban alapított Rendőrségi Szemle lett.⁷

Az immár hetedik évtizedében járó Belügyi Szemle; legutóbbi jogelődje a Rendőrségi Szemle 1953 januárjában jelent meg. A rendészeti szakfolyóirat, fennállása során – alkalmazkodva az aktuális állami, kormány-, konkrét belügyi és társadalmi elvárásokhoz –, hatékonyan szolgálta a belügyi szervek munkatársainak politikai szakmai képzését, a legjobb hazai és nemzetközi gyakorlatok felkutatását, tudományos igényű elterjesztését, tökéletesítését. Jó fórumul szolgált a hazai és külföldi belügyi, később rendészet-elméleti, gyakorlati problémák, tapasztalatok megismertetéséhez, megvitatásához, elemzéséhez. Eközben erősítette a hazai rendvédelmi, rendészeti szervek együttműködését, munkakapcsolatát.⁸

Csaknem tíz év múltán, a Belügyminisztérium Kollégiuma, az 1962. április 12-i értekezletén megvizsgálta a minisztérium médiatermékei, folyóiratai szakmai minőségét; megállapítva, hogy a sajtó eszközeivel jobban kell segíteni a BM előtt álló feladatok színvonalas végrehajtását.⁹

⁴ Korinek László: Egy folyóirat évfordulói. Belügyi Szemle 1993/1. 5-8. o.

⁵ Deák József: A polgári magyar állam (1867 – 1944) rendvédelmi sajtója. Ünnepi tanulmányok Parádi József 65. születésnapja tiszteletére. Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti tudományos Társaság. Budapest, 2015. 71. o.

⁶ Kovács Gábor: A szervezeti és vezetői kommunikáció sajátosságai a rendészeti szerveknél, Hadtudományi Szemle 2016/1 387. o.

⁷ Boda József: A tudomány az állambiztonság és a nemzetbiztonság szolgálatában, In Gaál Gyula – Hautzinger Zoltán: Rendészettudományi gondolatok, írások a Magyar Rendészettudományi Társaság megalapításának egy évtizedes jubileuma alkalmából. MRTT, Budapest, 2014. 104. o.

⁸ Deák József: A rendészettudomány kialakulása és fejlődése a Belügyi Szemle tükrében (1953–2013). Pécsi Határőr Tudományos Közlemények XV. Pécs, 2014. 355-359. o.

⁹ Deák József: Az állambiztonsági propagandától a nemzetbiztonságig – a Belügyi Szemlében megjelentek tükrében. Rendvédelem, a Belügyminisztérium Oktatási, Képzési és Tudományszervezési Főigazgatóság online folyóirata 2013/3. 20. o. Forrás: <http://www.rvki.hu/images/downloads/rentudfoly/2013.%20vi%203.%20szm.pdf> (Letöltés ideje: 2017.07.18.)

Történelmi visszatekintés dióhéjban: Magyarország és a szomszédos országok a második világháború után rendkívül kedvezőtlen gazdasági és politikai viszonyok között kezdtek hozzá az életkörülmények normalizálásához, a háborús károk felszámolásához.¹⁰

Magyarországon a világpolitikai hidegháborús helyzet hatását szemléletesen tükrözik egyebek mellett az államhatár déli szakaszán az ötvenes évek elejére kifejlődött állapotok. „A magyar határőrség (akkor Államvédelmi Hatóság Határőrség néven) 1952-ben gyakorlatilag a rendkívüli állapotot közelítő, (talán el is érő) körülmények között tevékenykedett a magyar–jugoszláv államhatáron.”¹¹

Az 1956-os forradalomba torkolló Rákosi rendszert a Kádár János fémjelezte szigorú megtorlás, majd a korabeli szóhasználat szerinti gulyáskommunizmusig enyhülő konszolidáció, rendszerváltásig tartó időszaka követte. „Az 1956 utáni magyar belpolitikai helyzet rendezésének egyik fontos eleme volt, hogy az 1960-as évek elején Kádár János meghirdette, hogy >>Aki nincs ellenünk, az velünk van<< elvét, lehetővé téve a >>csendes többség<< (a nem aktív ellenzék) zavartalanabb életét.”¹²

Lényegét tekintve az utóbbi filozófia, szellemiség érvényesült, nyomta rá bélyegét a rendszerváltásig terjedő időszakra.

A magyarországi rendszerváltás – hasonlóan a többi, korábban szintén szovjet érdekszférába tartozó országhoz – főként azért következett be, mert a nyolcvanas évek közepére-végére a Szovjetunió csődbe jutott: gazdasága válságba került, tagországainak jó része önállósult, korábbi világhatalmi jelentőségét elveszítette.¹³

2. Belügyi sajtóvita a sajtónyilvánosságról, a megcenzúrázott főszerkesztő

Az említett, hatvanas évek légkörében Szabó László, a Népszabadság újságírója a rendőrség és a sajtó kapcsolatáról értekezett, üdvözölve, hogy megszűnt az okatlan titkolózás, és hangsúlyozva a bűnüldözés propagálását.¹⁴

Az írás egyes megállapításai ma is tanulságosak... „Idestova tíz esztendeje dolgozom a sajtó olyan területén, ahol rendszeres, közvetlen kapcsolatot kell tartanom a rendőrséggel. E tíz esztendő. során igen sok tapasztalatot szereztem a rendőrség és a sajtó kapcsolatából, s előljáróban meg kell állapítanom, nem mindig volt egyértelmű, pozitív ez a tapasztalat.”¹⁵ Néhány általa említett példa: egy betörőnek a Lágymányosi lakótelepen sikerült ötven betörést elkövetni, mire elfogták. „Tudom, milyen meggondolás vezette a nyomozókat: nincs meg a tettes, milyen fényt vet ez a rendőrségre? Mert ha a harmadik eset után megjelent volna egy megfelelő fogalmazású tudósítás, jelezve benne, milyen módszerekkel dolgozik a betörő, fokozottabb óvatosságra készítette volna az embereket, s talán az ötödik, vagy a tizedik bűncselekmény elkövetésekor „fülon lehetett volna csípni” az illetőt...”¹⁶

¹⁰ Fórizs Sándor: Menekültügyi válsághelyzet 1947-ben. Belügyi Szemle, 2015/02. 149. o.

¹¹ Fórizs Sándor: Határesemények a magyar-jugoszláv államhatáron 1951-1952-ben. Új Honvédségi Szemle 1993/12. 22-25. o.

¹² M. Szabó Miklós: A Zrínyi Miklós Katonai Akadémia története 1961-1969. HM Zrínyi Kommunikációs Szolgáltató Kht. Zrínyi Kiadó. Budapest, 2008. 12. o.

¹³ Fischer Ferenc: A kétpólusú világ 1945–1989. Dialóg Campus Kiadó. Budapest-Pécs, 2014. 363. o.

¹⁴ Korinek László: Egy folyóirat útja a szolgálati használattól a társadalom szolgálatáig. Belügyi Szemle 60 év, hatvan bűncselekmény, Budapest, 2012. 12. o.

¹⁵ Szabó László: A rendőrség és a sajtó. Belügyi Szemle 1963/9. 16. o.

¹⁶ Uo. 19. o.

Egy Budapest felett lezuhant MALÉV gép tényét az újságok csak a harmadik napon közölték, miközben az egész város tudott róla. A Kelenföldi Hőerőműben történt elektromos robbanásról az újságírók véletlenül szereztek tudomást, mégis csak kisebb „canossát kellett járniok”, mire megjelentethették az anyagot, ugyanis addig ilyen cikket nem lehet megjelentetni, bizonygatták a rendőrségnél, amíg meg nem állapították a felelősöket. Egy-egy érdekes, a köz szempontjából is számottevő bűnügy nyomozásának a bemutatásával például sokkal közelebb lehet hozni a rendőrséget az olvasókhhoz, az állampolgárokhoz. Olyan mesterségesen felállított falakat lehet így ledönteni, amelyek választóvonalként meredeztek korábban. A titkolódzás kódéba burkolt rendőri munkáktól elsősorban félelemből idegenkednek az emberek. Ha nem látják világosan, hogy mit csinál a rendőrség, milyen módszerekkel dolgozik, hogyan küzd az államellenes és köztörvényi bűncselekmények ellen, akkor éppen a múlt rossz tapasztalataiból kiindulva félni kezdenek. A félelem bizalmatlanságot szül, a bizalmatlanság idegenkedést...¹⁷

Végezetül pedig: „*Úgy hiszem, ideje lenne időnként bemutatni egy-egy államellenes bűncselekményt, annak tetteseit, az elkövetés, körülményeit, az elkövethetőséget elősegítő tényezőket... Ha ugyanis az újságokat olvassa az ember, akkor úgy tűnik, hogy Magyarországon már végképp megszűntek az államellenes, politikai bűncselekmények, szükségtelen mindenfajta éberség, az államtitkok féltő vigyázása, mert hiszen azok ügysem érdekelnek senkit.*”¹⁸

A három éven át zajló vita fordulatait a Szemle 2-4 havonta közölte, az utolsó előtti két számban nemzetközi kitekintést is közölve „*I. M. Galperin: A szovjet sajtó és a bűnözés elleni harc néhány kérdése,*”¹⁹ valamint „*Nemzetközi vita a sajtó és a rendőrség között a bűnügyi tudósításról (Fordítás a Revue Internationale de Police Criminelle 1963. évi 169. (jún. – júl.) számából.)*”²⁰

A Fórum rovat vitáit, Dr. Déri Pál főszerkesztő, a tanulságokat összegző cikkben kívánta lezárni. A Belügyi Szemlében az elmúlt esztendőben vita folyt a rendőrség és a sajtó kapcsolatáról. (Lásd: Belügyi Szemle 1963. évi 9., 11. és 12., illetve 1964. évi 2., 5., számaiban közölt cikkeket.) Ezt a szerkesztőség hosszú ideig nem zárta le a gyakorlat számára is irányt mutató állásfoglalással. Ennek nagyrészt az volt az oka, hogy a rendőrség és a sajtó kapcsolatának kérdésében szélsőséges nézetek alakultak ki, egyes rendőri szakemberek a sajtóval szemben meglehetősen elutasító álláspontra helyezkedtek. S ezek a megmerevedett nézetek nem voltak leküzdhetők csak "belülről", főleg nem egy szerkesztőségi vitázó cikk állásfoglalásával. Az ideológiai irányelvek (Ebből idézett Déri: „*A dolgozók aktivitását igényelni, ösztönözni kell. Elősegítheti ezt, ... a tömegek megfelelő tájékoztatása szóban; valamint a sajtó és a rádió útján.*”²¹) közzététele azonban ehhez kedvező helyzetet teremtett.²²

A vitasorozatban a rendőr-szakemberek hozzászólásaikban – nem beszélve itt most azokról, akik a hírközlést és tájékoztatást a valódi vagy vélt rendőri érdekeknek rendelték alá – általában az a felismerés dominált, hogy a sajtónak jelentős szerepe van, illetve lehet a rendőri munka segítésében. A sajtó támogatása, közreműködése tehát számukra hasznos

¹⁷ Uo. 21. o.

¹⁸ Uo. 24. o.

¹⁹ Belügyi Szemle 1964/4. 72-74. o.

²⁰ Belügyi Szemle, 1964/5. 121-122. o.

²¹ Az MSZMP Központi Bizottságának irányelvei időszerű ideológiai feladatokról, Kossuth Könyvkiadó 1965. Budapest, 13. o.

²² Déri Pál: Az ideológiai irányelvek és a tájékoztatás (Még egyszer a rendőrség és a sajtó kapcsolatáról), Belügyi Szemle 1965/8. 5. o.

tevékenység. Ugyanezt juttatták kifejezésre hozzászólásaikban az újságírók is. „E nézetek képviselői a rendőri hírközléseket – kimondva vagy kimondatlanul is – abból a szempontból támogatják vagy támadják, hogy azok „hasznosak-e” a rendőri, bűnüldözési vélt vagy valódi érdekek számára. A „rendőri érdek” mint minden más állami, társadalmi vagy gazdasági szerv belső, közvetlen érdeke – a közérdeknek, az egész társadalom érdekének van alárendelve. Mindez megköveteli a lakosság tárgyilagos, megbízható tájékoztatását. Hisz, mint a főszerkesztő a továbbiakban kifejti, az állampolgárok joggal elvárják tehát, hogy a hírközlő szervek minden közérdeklődésre számot tartó kérdéstről – akár a világ, akár az ország eseményeiről – hűen tájékoztassák. „A hírközlőknek nemcsak joga, hanem kötelessége: kommentálni az eseményeket, az összefüggésekre rámutatni; hozzásegíteni az olvasót, a nézőt, a hallgatót az események jelentőségének, kihatásának megfelelő értékeléséhez – de nincs joga elhallgatni! A tájékoztatásnak nemcsak hűnek és tárgyilagosnak, hanem rendszeresnek is kell lennie! Nem lehet szelektálni, hogy csak a kedvező eseményekről számoljunk be, a kevésbé kedvezőeket pedig elhallgassuk. Ez rövidlátó politika lenne. A technika mai állása mellett ez egyrészt megoldhatatlan, másrészt megrendítené a bizalmat hírközlő, tájékoztató szerveink iránt.”²³

A ma is megszívlelendő gondolatok kiverték a biztosítékot, ugyanis Déri példái szerint nem adhattak hírt a szegedi ötrendbeli gyilkosságról (1961) A cselekmény felfedezése után még egy héttel később sem jelenhetett meg – még a helyi lapban sem – hír, a brutális elkövetés miatt, pedig a tájékoztatás a nyomozást is előbbre vitte volna. Egy másik esetben egy emberölés kísérletének tettesét lehetett volna kézre keríteni, ha a jó személyleírás megjelenhetett volna a sajtóban. De mivel a halálos lövést egy fegyveres testületknél rendszeresített pisztolyból adták le, a hír csak egy félévvel később kaphatott nyilvánosságot, akkor már teljesen hatástalanul... Mert egyetlen társadalmi, állami vagy gazdasági szerv sem vonhatja ki magát a társadalom ellenőrzése alól. Az a furcsa helyzet adódott, hogy a főszerkesztő lapjában, a szerkesztőbizottság nevében a decemberi szám egy, Dérit súlyosan elmarasztaló közleménnyel, értékeléssel kezdődött: Még egyszer a tájékoztatásról címmel.²⁴ „Déri elvtárs cikkének az a megállapítása, hogy a hírközlő szerveknek nincs joguk bármit is elhallgatni, félreértésekre adhat okot; némelyek azt hiszik, hogy az anyagot most már válogatás és a tények alapos ellenőrzése nélkül ki kell adni. Mindenekelőtt az állami és hivatali titkokat kell feltétlenül megvédeni. De szelektálni kell az anyagokat azért is, mert a közvéleményt nem árasztathatjuk el, bűnügyi anyagokkal: társadalmi, politikai életünk közérdeklődésre számot tartó eseményei, jelenségei között csak egy kis rész, néhány százalék lehet a belügyi vonatkozású anyag, azoknak is olyanoknak kell lenniük, hogy társadalmi érdekeinket szolgáljuk közlésükkel.”²⁵

3. További küzdelmek a nyílt kommunikációért

Déri az ötvenéves Szemlét méltató írásában ekként összegzi a folyóirat nyitottságáért folytatott szerkesztőségi küzdelmeit: „Mindent elkövettünk, hogy az általános bizalmatlanságot, a titkzatosságot, az állomány „beltenyészetét” és „csömlátását” megszüntessük.”²⁶

²³ Uo. 6. o.

²⁴ Korinek László: i.m. 12. o.

²⁵ A Belügyi Szemle Szerkesztő Bizottságának Közleménye: Még egyszer a tájékoztatásról 1965/12. 6. o.

²⁶ Déri Pál: Az ötvenéves Belügyi Szemlére emlékezve. Belügyi Szemle 2003/1. 6. o.

Persze ez nem történhetett meg egyik napról a másikra. Fokozatosan a Szemle szerzőivé váltak a bűnözéssel összefüggő tudományok művelői, más szervek, testületek tagjai és eljutottak – ami a legfontosabb minden állami szerv tevékenységének megítélésénél – a lakosság véleményéhez is. A legtöbbször tudományos felmérések, összegzések formájában. Mindezzel tükröt tartva a szerkesztőség elé, látni az olvasók értékítéletét, mivel vannak meglepődve és mivel nem. *„Véleményünk az volt, hogy a folyóiratnak nemcsak formailag kell nyitottnak lennie, tehát természetesnek kell tekinteni a külső szerzők publikációinak megjelentetését, hanem helyet kell adnia a „hivatalostól” eltérő véleményeknek is. A szerkesztőségben folytatott kerekasztal beszélgetések során az „illetékes” rendőrök mellett ott ültek a társadalmi, gazdasági, kulturális élet kiemelkedő tudós képviselői is, akik nem „bűncselekmény – tettes – rendőr” szűk kapcsolatrendszerében magyarázták a bűnözést, hanem sokkal szélesebb összefüggésben. A vitákról megjelent cikkeink váltották ki az olvasók legnagyobb érdeklődését. Merem állítani, hogy mindebből nemcsak a beosztott olvasók látóköre bővült jelentősen, hanem a rendőri szakágak vezetői is.”*²⁷

Sajnos, mint az egykori főszerkesztő felidézte – ez a gyakorlatban csak nagyon akadozva realizálódott, de félúton nem lehet megállni. A viták során felvetődött, a hivatalostól eltérő véleményeket, új vagy rehabilitálandó tudományok felszínre hozását, és körülírás helyett, nevüknek kimondását előbb-utóbb kikényszerítették. Értékelése szerint, alighanem a Szemle használta a kelet-európai térségben sokszor először ha jelzővel is – a kriminológia szót, a szociológiát, a pszichológiát, a kibernetikát, az informatikát, a prognosztikát, a szervezéstudományt és sok más új tudományt, mert a felvetődött problémákra nem lehetett másképp objektív választ adni. A tények kendőzetlen felvetésének igényén, a hibák, hiányosságok sokoldalú megközelítésén alapuló szerkesztési elveiket pedig gyakran áldozatokkal is járó küzdelemben kellett megvédeniük. *„Egy szerkesztőségnek azonban – ha az nem elvnlküli, bürokrata lelkületű emberekből áll – az ilyen hátrányokat, a történelmi helyzettől függő mértékűen otromba beavatkozásokat, egy jó újság, folyóirat, vagyis az olvasó kedvéért mindig vállalni kellett és kell!”*²⁸

A Déri Pált követő főszerkesztő, Finszter Géza tovább folytatta a lap, évtizedeken át kialakított kritikai hangvételét, nyíltságát. A felvetődött, megoldásra váró fontosabb, a lakosságot vagy az állomány szélesebb körét érintő problémákról kezdeményezett viták gyakran 6–8 hónapig, sőt tovább is tartottak. A szerkesztőség csak a vitaindító cikket és az átfutási idő miatt az első választ szervezte meg. Az olvasót érdeklő témákban, a továbbiakban minden ment a maga útján. A viták során egyenrangú félként szólaltak meg, cáfolták vagy támogatták egymást a beosztásuktól és rendfokozatuktól függetlenül a Fórum és a Reflexió rovatokban jelentkező szerzők. A vita hevében megismerve a különböző koncepciók előnyeit és hátrányait, formálódtak a vélemények és megeremtődött egy egységes állásfoglalás.

A rendszerváltást közvetlenül megelőző 1980-as évekről, sajtónyilvánosságáról, az akkori főszerkesztő így emlékezik: *„Akik az újságírásban dolgoztunk, jól érzékelhettük a szókimondás határait. Meg is emlétek három témát, amiről nem volt szabad írni: Wallenberg, Bős-Nagymaros és a magyarországi kábítószerhelyzet. Az is igaz, hogy ezek puha tilalmak voltak, alig akadt újság, amelyik betartotta. Most is hallom a tájékoztatásért*

²⁷ Déri Pál: Néhány szerkesztőségi tapasztalat. Belügyi Szemle 1993/1. 10. o.

²⁸ Uo. 11. o.

felelős pártfőnök Lakatos Ernő dörgő szavait - az ország helyzete biztató, csak néhány "rossz hangulatú" belvárosi szerkesztőség mondja az ellenkezőjét.”²⁹

A kötelező penzumokon túl a megjelentetett gondolatgazdag írások akkoriban kisebb-nagyobb csínytevésnek számítottak. Ilyen volt például, amikor egyetlen lapszámba helyezték el a kriminológia két egymással hadakozó professzorának, homlokegyenest ellenkező véleményét kifejtő dolgozatát; Illyés Gyula szavaival, fejezték ki ifjúságvédelmi lapszámunk mondanivalóját; közölték a közrendvédelmi parancsnok szellemes írását, amelyből kiderült, hány kiló a szolgálatteljesítő járőr felszerelése; megjelentették a hajdani budapesti főkapitány-helyettes panaszait arról, hogy miért csak az állománya negyedét tudja munkába állítani. Betették a közigazgatási jog szakértőjének a fejtegetését arról, miért törvénysértő a frissen megjelent belügyminiszteri rendelet. De mindezeket túlmenően a legjobban az olvasói reagálásoknak örültek, mert komolyan gondolták, hogy őket szolgálják... *„Tudtuk, hogy hitelünk csak akkor lesz, ha a lapból azt a valóságot ismerik meg, amelyben valamennyien élünk. Igyekeztünk betartani Deák Ferenc egymondatos sajtótörvényét azt, hogy >> nem szabad hazudni <<. Amikor pedig igazat mondtunk, akkor valahogy ettől jó kedvünk támadt. Úgy emlékszem, hogy abban a Mérleg utcai szerkesztőségben eléggé kellemes hangulat uralkodott, ez talán mégis arra bizonyíték, hogy sikerült az igazat és a valót is betűkbe önteni.”³⁰*

4. Összegzés

A fentiek mindazonáltal legmeghatározóbb írása a nyílt kommunikáció, tájékoztatás ellenében született Szerkesztői Bizottsági Közlemény. Ebből jól kiviláglik az egész 1990-ig vezető korszak jellemzője, az egypárti ideológia minden szakmai megfontolást maga alá gyűrő törekvése. Annál nagyobb elismerés illeti azokat a szakembereket, akik képesek voltak olyan színvonalas bűnelemzésekre, amelyek a jelenben és a jövőben is haszonnal forgathatók.³¹

²⁹ Finszter Géza: Főszerkesztői önvallomás. Belügyi Szemle 2003/1. 15. o.

³⁰ Uo. 17– 18. o.

³¹ Korinek László: i.m. 13. o.